

ASPECTELE ACHITĂRII ȘI RESTRUCTURĂRII DATORIILOR COMERCIALE

THE ASPECTS OF DEBT REPAYMENT AND COMMERCIAL DEBT RESTRUCTURING

Autor: Mihaela LIPCANU, Undergraduate student,
Academia de Studii Economice din Moldova
e-mail: lipcanu.mihaela@ase.md

Coordonator științific: Liliana LAZARI
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8310-2341>

Academia de Studii Economice din Moldova
e-mail: liliana.lazari@ase.md

Abstract: Commercial debt restructuring and settlement plays a key role in supporting economic stability and promoting business resilience. This paper examines various aspects of commercial debt settlement and restructuring, highlighting their importance, methodologies and resulting effects, using a mixed methods approach. Importantly, the research highlights the importance of debt restructuring as a strategic financial tool for businesses facing financial difficulties or seeking to optimize their capital structure. The results show that successful debt restructuring initiatives not only ease financial burdens but also contribute to improving long-term sustainability. In addition, the analysis identifies key factors influencing the effectiveness of debt resolution efforts, including creditor cooperation, regulatory frameworks and market conditions. This research contributes to the understanding of commercial debt restructuring, providing evidence and practical implications for businesses, financial institutions and policymakers.

Keywords: accounting, debts, cash, advance, credit, share capital

JFL cod: M41

Introducere

În cadrul peisajului economic actual, restructurarea și achitarea datoriilor comerciale reprezintă aspecte esențiale pentru asigurarea stabilității financiare a afacerilor și pentru a menține echilibrul în relațiile comerciale. Motivația alegerii acestei teme decurge din impactul pe care îl au datoriile comerciale asupra stabilității financiare a întreprinderilor și asupra economiei în ansamblu. Într-un mediu economic în continuă schimbare, crize și incertitudini, este important să se concentreze atenția asupra modalităților prin care se poate gestiona și soluționa eficient aceste datorii comerciale. Scopul urmărit este de a investiga și de a explora diferite aspecte legate de procesul de achitare și restructurare a datoriilor în context comercial. Stadiul cercetării evidențiază interesul crescut pentru impactul economic și juridic al gestionării datoriilor în mediul comercial. Studiile recente se concentrează pe analiza efectelor crizelor economice asupra capacității firmelor de a-și achita datoriile și identificarea strategiilor eficiente de restructurare a acestora. De asemenea, cercetarea explorează implicațiile reglementărilor și cadrului legal. Astfel, articolul va beneficia de o abordare echilibrată între explorarea literaturii existente și analiza datelor disponibile online (ex: Google Scholar), pentru a furniza o înțelegere profundă a modului în care se desfășoară procesele de achitare și restructurare a datoriilor comerciale.

Conținut de bază

Datoriile comerciale cuprind angajamentele de plată ale întreprinderii față de furnizori, antreprenori și alți creditori pentru activele procurate, serviciile de care a beneficiat și avansurile primite.

Conform SNC „Capital propriu și datorii”, punctul 45 „datoriile comerciale includ datoriile față de:

- a) furnizori privind bunurile și serviciile procurate;
- b) cumpărători privind avansurile primite în contul livrării ulterioare de bunuri și servicii etc;
- c) locatori privind bunurile primite în leasing.”[1].

Pentru evidența sintetică a datoriilor comerciale curente sunt destinate conturile cu funcția contabilă de pasiv 521 „Datorii comerciale curente”, 522 „Datorii curente față de părțile afiliate”, 523 „Avansuri primite curente”, iar pentru datoriilor comerciale pe termen lung sunt destinate conturile

421 „Datorii comerciale pe termen lung”, 422 „Datorii față de părțile afiliate pe termen lung”, 423 „Datorii primite pe termen lung”.

Datoriile comerciale sunt înregistrate conform principiului contabilității de angajamente atunci când bunurile sunt achiziționate și serviciile sunt primite, crescând astfel valorile activelor, costurilor/cheltuielilor și datoriilor curente simultan.

Conform SNC „Capital propriu și datorii” punctul 37, stingerea datoriilor poate fi prin:

- Achitare în numerar;
- Transmiterea altor active;
- Prestarea serviciilor;
- Înlocuirea unei datorii cu alta;
- Trecerea în cont a avansurilor acordate;
- Convertirea datoriei ca aport la capital social, etc. [1].

Achitarea în numerar a datoriilor comerciale

Achitarea datoriilor poate fi efectuată cu mijloace bănești prin transfer, ce se confirmă de extrasul de la bancă însoțit de ordinul de plată, sau cu mijloace bănești în numerar din casierie confirmate de dispoziția de plată, sau prin intermediul titularului de avans prezentându-se decontul de avans împreună cu documentele justificative. La achitarea cu numerar fiind întocmită formula contabilă: Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” Credit conturile 241 “Casa”, 242 “Conturi curente în monedă națională”, 243 “Conturi curente în valută străină”, 244 “Alte conturi bancare”.

Iar la achitarea prin intermediul titularului de avans fiind întocmită formula contabilă:

Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” Credit conturile 226 “Creanțe ale personalului”, 532 „Datorii față de personal privind alte operații”

Achitarea datoriilor comerciale prin avans acordat

În conformitate cu pct. 24 din SNC „Creanțe și investiții financiare”, „avansurile acordate reprezintă plățile efectuate în contul procurării ulterioare a bunurilor, serviciilor, lucrărilor.” [2]. Totodată, conform pct. 25 din SNC „Creanțe și investiții financiare”, trecerea în cont a avansurilor acordate se contabilizează ca diminuare concomitentă a datoriilor și a creanțelor [2]. Formula contabilă pentru decontarea avansului acordat:

Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” Credit contul 224 „Avansuri acordate curente”.

Restructurarea datoriilor prin credit contractat și împrumut

Conform art. 190 alin. (5) lit. j) din Legea Insolvabilității „Procedura de restructurare este una dintre procedurile procesului de insolvabilitate care se aplică debitorului și care presupune întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan complex de măsuri în vederea remedierii financiare și economice a debitorului și achitării datoriilor acestuia conform programului de plată a creanțelor.”[5]. Selectarea specifică a formelor și tipurilor de restructurare a datoriilor unei întreprinderi este considerată una dintre etapele esențiale. Această alegere este ghidată de dimensiunea obligațiilor curente ale întreprinderii și de compoziția datoriei sale, identificate în procesul de analiză. Astfel, se determină și se justifică formele și tipurile de restructurare potrivite în funcție de aceste factori [4]. Există mai multe modalități de restructurare a datoriilor, printre care: modificarea termenul de plată (reeșalonare), ajustarea sumei datorate (prin scădere sau remitere), modificarea condițiilor obligaționale sau transferul datoriei către terți (cesiune sau preluare). Medierea poate fi utilizată pentru a ajuta la rezolvarea neînțelegerilor dintre părți [3].

Conform articolul 1763 punctul 1 din Codul Civil „prin contractul de credit, o bancă sau o organizație de creditare nebanară (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiția rambursării ei, a plății dobânzii și a altor plăți aferente, sau își asumă orice alt angajament de a achiziționa o creanță sau de a efectua o plată, de a prelunge termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanții.” [6]. Achitarea datoriei prin credite contractate se fa reflecta prin formula contabilă: Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” Credit conturile 411 „Credite bancare pe termen lung”, 412 „Împrumuturi pe termen lung”.

În situația în care condițiile contractuale nu sunt respectate, pot fi impuse penalități, despăgubiri și alte sancțiuni care sunt suportate din cheltuielile curente și se reflectă prin intermediul formulei

contabile: Debit cntul 714 „Alte cheltuieli din activitatea operațională” Credit contul 544 „Alte Datorii curente” contul de gradul doi 5441 „Datorii privind sancțiunile comerciale”.

Restructurarea datoriilor comerciale prin cotă în capital social

Conform SNC „Capital propriu și datorii” punctul 4, capitalul social reprezintă suma totală a valorilor atribuite părților sociale deținute de proprietarii unei entități [1].

În conformitate cu prevederile pct. 36 și 37 (6) din SNC „Capital propriu și datorii”, compensarea datoriilor față de un creditor cu creanțele acestuia poate fi realizată cu condiția că această compensare a fost convenită de părți în mod explicit, iar stingerea să fie efectuată prin convertirea datoriei în aport în capital social, aceasta este și una dintre modalitățile de restructurare a datoriilor [1], [8]. În această situație fiind întocmită formula contabilă:

Debit contul 521 „Datorii comerciale curente” Credit contul 314 „Capital neînregistrat”

În rezultatul cercetării realizate, se poate constata că atât achitarea datoriilor comerciale poate fi efectuată din diverse surse, cât și restructurarea acestora poate fi efectuată prin diferite forme care determină înregistrări contabile particulare fiecărei situații.

Concluzie

În urma cercetării aspectelor legate de achitarea și restructurarea datoriilor comerciale, s-au evidențiat mai multe concluzii semnificative. Datoriile comerciale reprezintă un aspect vital al activității întreprinderilor, cuprinzând obligațiile lor față de furnizori, clienți și alte entități. Sistemul contabil actual oferă o modalitate coerentă și sistematizată de înregistrare a acestor datorii. Modalitățile de achitare a datoriilor sunt diverse și includ plata în numerar, transmiterea altor active, prestarea serviciilor, sau chiar convertirea datoriei în capital social. Restructurarea datoriilor comerciale este o necesitate în fața dificultăților financiare, modalitățile de restructurare variind în funcție de situația specifică a fiecărei întreprinderi, de aceea alegerea formelor și tipurilor de restructurare trebuie să fie bine fundamentată. În pofida progresului realizat în această cercetare, există încă aspecte neexplorate sau insuficient dezvoltate. În concluzie, această cercetare furnizează o bază solidă pentru înțelegerea și gestionarea datoriilor comerciale, evidențiind modalitățile de achitare și restructurare existente, contribuind astfel la dezvoltarea teoriei și oferind posibile perspective pentru viitoare direcții de cercetare în acest domeniu.

Referințe bibliografice

1. SNC „Capital propriu și datorii”, Disponibil online: <https://www.contabilsef.md/ro-snc-capital-propriu-i-datorii-ru-en-46669/>
2. SNC „Creanțe și investiții financiare”, Disponibil online: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#
3. GRIGOROI Lilia, LAZARI Liliana și alții. Contabilitatea întreprinderii, Chișinău, Editura CARTIER, 2021, ISBN 978-9975-86-456-5 (Cartier). – ISBN 978-9975-75-984-7 (ASEM)
4. GAFIȚA Virgil Octavian, Model debt restructuring economic entity undergoing financial reconstruction, Buletinul Inovațiilor al Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic Numărul 3 / 2019 / ISSN 2537-6411 / ISSN e 2537-642X, Disponibil online: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/40-42_25.pdf
5. Legea Insolvabilității Nr. 149 din 29-06-2012, publicat: 14-09-2012 în Monitorul Oficial Nr. 193-197 art. 663, disponibil online: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139912&lang=ro#
6. CODUL CIVIL AL REPUBLICII MOLDOVA, COD Nr. 1107 din 06-06-2002, Publicat : 01-03-2019 în Monitorul Oficial Nr. 66-75 art. 132, Disponibil online: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=138259&lang=ro
7. Planul general de conturi contabile publicat în Monitorul Oficial nr. 233-237/1534 din 22.10.2013, Disponibil online: <https://mf.gov.md/sites/default/files/legislatie/Planul%20general%20de%20conturi%20contabile.pdf>
8. LAZARI, Liliana, GRIGOROI, Lilia, BAJAN, Maia. Accounting treatment and financial reporting of capital premiums. În: Journal of Social Sciences, Revistă Științifică, 2022, Vol. V, no. 4 (2022), p. 163-173. ISSN 2587-3490, eISSN2587-3507. Disponibil online: https://jss.utm.md/wp-content/uploads/sites/21/2023/01/10.52326-jss.utm_.2022.5-4.03.pdf